

Aprob,

Victor-Viorel PONTA,

Prim-ministru

MEMORANDUM

De la:

Florin GEORGESCU- Viceprim Ministru, Ministrul Finanțelor

Daniel CHIUȚOIU- Ministrul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri

Mariana CÂMPEANU- Ministrul Muncii, Familiei și Protecției Sociale

Leonard ORBAN - Ministrul Afacerilor Europene

Iulius-Dan PLAVETI - Președintele Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei

TEMA: Calendar de eliminare a prețurilor reglementate la gaze naturale

I. Situația actuală

România s-a angajat în cadrul Memorandumului de Înțelegere semnat cu Comisia Europeană și respectiv în Scrisoarea de Intenție semnată la data de 14.09.2011 cu Fondul Monetar Internațional (pct. 26), parte integrantă a Acordului de Înțelegere de tip Preventiv semnat cu FMI și Comisia Europeană (Precautionary Stand-By Arrangement for Romania) să elimine gradual prețurile reglementate pentru consumatorii noncasnici și casnici atât pentru sectorul de gaze naturale cât și pentru cel de energie electrică în perioada 2013-2015.

În paralel, Comisia Europeană a continuat procesul de infringement demarat împotriva României în vara anului 2009 pentru nerespectarea prevederilor art. 3 din Directiva 2009/72/CE privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54/CE respectiv, art. 3, alin. (1) coroborat cu art. 3, alin. (2) din Directiva 2009/73/CE privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE. În cadrul acestei acțiuni Comisia consideră că aplicarea mecanismului de prețuri reglementate pentru furnizarea de energie electrică respectiv gaze naturale nu respectă principiul proporționalității în conformitate cu Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Pentru a se încadra în prevederile legislației comunitare, MECMA și ANRE au propus un proiect de Memorandum care a fost aprobat în Guvern în data de 24.05.2011 prin care se propunea, între altele contractarea și finalizarea unor studii în cursul anului 2011 care să evalueze impactul eliminării prețurilor reglementate și stabilirea calendarelor de eliminare treptată a prețurilor reglementate pentru furnizarea de energie electrică respectiv gaze naturale la clienții finali în perioada de referință 2013-2015.

Având în vedere că acțiunile de mai sus converg spre aceleași cerințe privind eliminarea graduală a prețurilor reglementate la consumatorii finali, acțiune cu un impact economic semnificativ în industria

documentelor menționate mai sus, ANRE a contractat studii de impact finalizate în cursul lunii decembrie 2011 cu mai multe variante de calendar, atât pentru energia electrică cât și pentru gaze naturale. Pentru energia electrică Guvernul a aprobat în data de 13 martie 2012 un calendar de eliminare a prețurilor reglementate care a fost discutat și agreat cu FMI, Banca Mondială și Comisia Europeană.

III. Sectorul gazelor naturale

Studiul elaborat de consultanțul Roland Berger a constatat în identificarea efectelor renunțării la renunțare la prețurile reglementate în concordanță cu angajamentele asumate de România cu Fondul Monetar Internațional prin:

- Analiza pieței gaze naturale din România din perspectiva structurii sale concurențiale și propunerea unui set de măsuri necesare privind funcționarea acesteia în perspectivă eliminării prețurilor reglementate pentru consumatori finali;
- Evaluarea impactului eliminării prețurilor reglementate pentru consumatorii finali asupra nivelului prețurilor la consumatorii noncasnici și casnici.

Consultanțul a relevat faptul că rezultatele analizei de suportabilitate au scos în evidență afectarea majoră a gradului de suportabilitate pentru consumatorii casnici pe orizontul de timp prevăzut 2013-2015.

La stabilirea calendarului de eliminare a prețurilor reglementate la consumatorii finali au fost luate în considerare următoarele elemente:

- Gradul de convergență al prețului gaze naturale din producția internă la prețul de import;
- Evoluția structurii amestecului de gaze naturale din producția internă/import până la momentul renunțării la prețurile reglementate;
- Renunțarea la publicarea prețurilor finale de către reglementator pentru diferite categorii de consumatori.

În acest context, în cadrul studiului au fost definite două scenarii principale de eliminare a prețurilor reglementate, alături de un al treilea scenariu care ținează și categoria consumatorilor vulnerabili.

Având în vedere gradul redus de suportabilitate la nivelul consumatorilor casnici, a efortului financiar generat de creșterea prețului final la consumatorii casnici urmare a procesului de convergență a prețurilor producției interne la prețurile de import și de eliminarea finală reglementate, autoritățile române propun un scenariu agreat cu organismele financiare internaționale care constă în eliminarea prețurilor reglementate până la 31 decembrie 2014 pentru consumatorii finali noncasnici (cu excepția cazului în care la această dată se constată existența unei diferențe semnificative între prețul de comercializare a producției interne și prețul european de import care ar putea periclita stabilitatea pieței, situație în care termenul se prelungește până la 31 decembrie 2015), iar pentru consumatorii casnici procesul de comercializare pe piața românească a produselor interne de gaze naturale în raport cu prețul de comercializare pe piața românească a produselor interne de gaze naturale din import.

Pentru atingerea convergenței între prețul de comercializare a producției interne și prețul european de import sunt necesare ajustări în consecințe ale prețului final, ajustări prezentate în tabelul nr. 1.

Scenariu realizat a avut la baza următoarele ipoteze de calcul:

- pentru consumatorii non-casnici convergența prețurilor intern/import se va asigura în 2014 la un preț estimat al gazelor naturale de import de 380 USD/1000 mc rămânând constant și pentru consumatorii casnici până în 2018;
- prețul gazelor naturale de import care în prezent provin în cea mai mare parte din Federația Rusă va scădea progresiv, datorită diversificării surselor de import, pe parcursul perioadei 2012-2014, de la nivelul actual de circa 480 – 500 USD/1000 mc la 380 USD/1000 mc (calculule s-au făcut la un curs de schimb valutar mediu pentru fiecare perioada de 3.3 lei/USD);
- cantitățile din producția internă disponibilă nu au fost afectate de un ipotetic export de gaze naturale.

Calendarul a fost întocmit prin creștere liniară trimestrială a prețurilor la consumatorii finali, atât pentru consumatorii non-casnici cât și pentru cei casnici evitându-se creșteri bruște care să inducă perturbări majore în mediu economic și în bugetul consumatorilor casnici.

Calendar de eliminare treptată a prețurilor reglementate la gaze naturale

Tabelul 1

Data implementării	Consumatori non-casnici			Consumatori casnici		
	Gradul de convergență* (%)	Prețul producției interne (lei/MWh)	Creștere preț final (%)	Convergență a prețurilor* (%)	Prețul producției interne (lei/MWh)	Creștere preț final (%)
01.12.2012	35	49	5	33	45.7	0
01.04.2013	40	55.3	5	33	45.7	0
01.07.2013	47	63.4	5	36	48.5	8
01.10.2013	51	68.3	3	37	49.8	2
Creșterea anuală a prețului final 2013 (%)**	18			10		
01.01.2014	55	72	4	38	50.6	2
01.04.2014	71	89.4	5	41	51.8	2
01.07.2014	91	109	5	44	53.3	3
01.10.2014	100	119	4	46	54.6	3
Creșterea anuală a prețului final 2014**	18			10		
01.01.2015				47	56.1	2

° Găndul de convergență este calculat ca raport între prețul productiei interne și prețul gazelor din import, luat în considerare de ANRE la calculul prețului reglementat

° Creșterea anuală de preț final este o creștere medie probabilă pentru toate categoriile de consumatori la preț reglementat (11 categorii stabilite în funcție de consumul anual și de sistemul de racordare)

Creșterea anuală a prețului final 2018**			12		
01.04.2018	-	83	992	3	3
01.01.2018	-	89	1063	3	3
01.07.2018	-	97	1151	3	3
01.10.2018	-	100	119	3	3
Creșterea anuală a prețului final 2017**			12		
01.04.2017	-	69	82	2	2
01.01.2017	-	73	869	2	2
01.07.2017	-	78	93	5	5
01.10.2017	-	81	965	3	3
Creșterea anuală a prețului final 2016**			12		
01.04.2016	-	56	671	3	3
01.01.2016	-	60	717	3	3
01.07.2016	-	64	765	3	3
01.10.2016	-	66	785	3	3
Creșterea anuală a prețului final 2015**			12		
01.04.2015	-	49	589	3	3
01.07.2015	-	52	62	4	4
01.10.2015	-	54	641	3	3

Program de măsuri pentru eliminarea preferențelor reglementate la gaze naturale

Tabel 2

Perioadă	Entitatea implicată	Acțiunile	Termene
2012	Parlament, Guvern	- o Aprobarea calendarului de eliminare treptată a preferențelor reglementate prin memorandum al Guvernului - o Prevederea expresă în proiectul de ordonanță de urgență pentru modificarea Legii gazelor a termenelor de eliminare a preferențelor reglementate (01.12.2012-31.12.2014 pentru clienții non-casnici și 01.07.2013-31.12.2018 pentru clienții casnici) - o Hotărâre de Guvern sau Hotărâre AGA ROMGAZ privind înființarea unui operator independent de înmagazinare - separarea legală a activităților de producție și de furnizare de cele de înmagazinare (se pune la fișiale/entități în cadrul SC Romgaz SA) - o Memorandum sau Hotărâre de Guvern pentru înființarea unui operator de piață independent ca persoană juridică (cu personalitate juridică) sau desemnarea SC OPCOM SA ca și operator de piață pentru gaze naturale - o Elaborarea proiectelor de acte normative și inițierea consultării publice privind legislația referitoare la protecția clienților vulnerabili - o Stabilirea categoriilor de clienți vulnerabili și a metodelor de protecție a acestora la nivel național (aprobarea măsurilor de protecție) în conformitate cu prevederile Legii gazelor	15.06.2012 15.06.2012 15.06.2012 31.05.2012 31.10.2012 31.12.2012
		MECMA, MAE	Cât mai curând posibil*
	Comitetul Interministerial	o Propunerea pachetului de măsuri privind taxarea produselor petroliere	30.06.2012**
	Guvern, Parlament	o Aprobarea pachetului de măsuri privind taxarea produselor petroliere	31.12.2012**

ANRE			
	Reguli privind introducerea mecanismelor de tip batchand (virtual) pe conductele de interconectare Emiterarea regulilor pentru piața energiei (Cod Comercial/revizuirea Codului Rețelei) – document de consultare publică cu privire la principiile de funcționare pentru piața energiei ✓ Reguli de tranzacționare pe piață, ✓ Reguli de alocare a capacității pentru conductele de interconectare, ✓ Echilibrarea și administrarea dezechilibrelor, ✓ Raportarea și publicarea informațiilor de piață, Notă: Dezvoltarea unui model de piață care să asigure un cadru organizat și transparent în care participanții să își exercite dreptul de a cumpăra și vinde gaze naturale pe cele două segmente ale pieței energiei: ✓ Piața primară (inclusiv înăsturi bilaterale pe termen scurt și lung pentru producția națională și import), ✓ Piața secundară (contracte bilaterale pentru revânzarea gazelor naturale, tranzacții pe o piață organizată și tranzacții pe o piață reglementată pe termen scurt, care au în vedere în principal dezechilibrele comerciale).	30.06.2012 31.07.2012	
	Revizuirea metodologiilor de tarifare: ✓ Metodologia de recunoaștere a prețului de import a gazelor pentru piața reglementată pe baza prețurilor europene ✓ Metodologia de stabilire a tarifelor de transport, inclusiv sistemul de tarifare intrare-ieșire, ✓ Metodologia de stabilire a tarifelor de înmagazinare, ✓ Metodologia de stabilire a tarifelor de distribuție, ✓ Metodologia de stabilire a prețurilor reglementate la consumatorii finali Revizuirea regulamentelor de schimbare a furnizorului de gaze naturale Revizuirea procedurii de desemnare a furnizorilor de ultimă instanță Întocmirea raportului referitor la îndeplinirea obligațiilor de serviciu public de către operatorii economici din sectorul de gaze naturale Informarea participanților pe piață cu privire la etapele de eliminare a prețurilor reglementate la consumatorii finali	31.12.2012 15.12.2012 15.12.2012 15.12.2012 15.12.2012 15.12.2012 15.12.2012 31.07.2012 01.10.2012	30.09.2012 31.12.2012
SN Transgaz SA	Îndeplinirea regulilor de certificare conform prevederilor Directivei 73/2009/CE și Regulamentului 715/2009/CE Finalizarea investițiilor de implementare a sistemului SCADA, Îndeplinirea obligațiilor în conformitate cu prevederile Regulamentului 715/2009/CE		Căi mai curând posibil, dar nu mai

Operator de piață		Contractează consultanță pentru achiziționarea de platforme de tranzacționare	târziu de 31.12.2012
		- Informarea clienților prin paginile proprii de web cu privire la etapele de eliminare a prețurilor reglementate; - Pregătirea cadrului pentru încheierea de contracte on-line; - Înființarea unor puncte de informare a clienților, cel puțin în fiecare reședință de județ - Stabilirea call-center-ului dedicat pieței liberalizate - Oferirea de sprijin autorităților locale pentru identificarea clienților vulnerabili în conformitate cu prevederile Legii gazelor	30.09.2012 30.09.2012 30.09.2012 31.12.2012 31.12.2012 31.12.2012
Furnizori		Identificarea în cooperare cu furnizorii a clienților vulnerabili, în special a celor cu venituri mici	31.10.2012
		Elaborarea de studii de fezabilitate pentru a analiza oportunitatea de a implementa conceptul de „smart metering” pe baza analizei cost-beneficiu efectuată de către ANRE	31.12.2012
Autorități locale		Implementarea măsurilor financiare pentru protecția clienților vulnerabili	31.12.2013
		Operator de înmagazinare deplin funcțional	31.12.2013
2012	Operator de distribuție	Crearea condițiilor tehnice pentru injecția/extracția zilnică în/din unele depozite de înmagazinare	15.01.2013
	MFP, NGPS	Emiterea regulilor de piață pentru piața angro (Cod Comercial/revizuirea Codului Regulei) – aprobarea reglementărilor și publicarea acestora	31.12.2013
2012-2013		Monitorizarea activităților de piață și publicarea de rapoarte privind evoluția pieței	31.03.2013
	Operator de înmagazinare	- Campanie anuală de evaluare a gradului de informare a consumatorilor privind posibilitățile de alegere a furnizorului de gaze - Campanii mass-media de informare a publicului cu privire la noile evoluții ale prețului de gaze (afișare, presă scrisă, audio-video) - Crearea unui instrument de comparație (comparator) a prețurilor practice de furnizorii conurenți pentru fiecare categorie de clienți - Stabilirea măsurilor non-financiare pentru protecția clienților vulnerabili - Sprijinul crearea unui „ombudsman” în sectorul gazelor naturale	Trimestrial Septembrie Permanent 31.12.2013 31.12.2013 Permanent

2013	Operator de piață	- Dezvoltarea unei platforme de tranzacționare pentru participanții pe piață care va permite: - accesul nediscriminatoriu al participanților la piața de gaze (operatori de transport, operatori de înmagazinare, distribuitori, furnizori) - tranzacția totală a tranzacțiilor prin publicarea zilnică a cantităților tranzacționate și a prețurilor publicarea pe platforma de tranzacționare a contractelor bilaterale încheiate între participanții la piața de gaze - Analiza externalizării activității de decontare către un operator independent în vederea reducerii riscurilor financiare - Raportare lunară și anuală care să reflecte toate aspectele tranzacționării	30.06.2013
2013	SN Transgaz SA	- Aplicarea tarifelor de dezechilibrare - Finalizarea investițiilor pentru asigurarea fluxurilor bidirecționale pe conductele de interconectare - Tranzacții zilnice de echilibrare cu operatorul de transport și de sistem în vederea evitării dezechilibrelor și asigurării unui preț transparent pentru aceste servicii - Tranzacția capacității contractate pentru o utilizare eficientă a sistemului de transport	01.04.2013 31.12.2013 31.12.2013
2013-2018	MECMA, SN Transgaz SA, participanți la piața de distribuție de acorduri petroliere	Atragerea de fonduri europene și investitori privați pentru a asigura diversificarea surselor de gaze naturale (de exemplu biogaz, gaze de șis, gaz natural lichefiat etc.)	31.12.2013
2014	Furnizori	- Informarea clienților cu privire la procesul de dereglementare și eliminare treptată a prețurilor reglementate - Implementarea măsurilor non-financiare pentru protecția clienților vulnerabili - Implementarea măsurilor non-financiare pentru protecția clienților vulnerabili	Permanent
	Operatori de distribuție		Permanent
	ANRE	- Coordonarea activității de informare a consumatorilor cu privire la eliminarea treptată a prețurilor reglementate, mediatizarea conceptului de piață liberalizată de energie - Actualizarea și aplicarea regulilor de prevenire a abuzurilor de pe piața angro de gaze naturale în conformitate cu cerințele existente la nivelul UE în cooperare cu Consiliul Concurenței - Elaborarea unui raport referitor la respectarea obligațiilor de servicii publice de către operatorii economici din sectorul gazelor naturale	Permanent 31.12.2014
	SN Transgaz SA	Implementarea și respectarea prevederilor Codurilor de rețea europene	31.07.2014
		Indată ce codurile de rețea sunt aplicabile	

2014	ANRE	Eliminarea prețurilor reglementate pentru clienții noncasnici	31.12.2014
2015	Gvern	Revizuirea și adaptarea, dacă este cazul, a pachetului legislativ necesar pentru protecția clienților vulnerabili	30.06.2015
	MMFPS	Estimarea anuală a suportabilității facturilor la gaze naturale	30.12.2015
	ANRE	- Organizarea unui forum cu participarea factorilor implicați: furnizori, clienți, organizații ale consumatorilor, autorități centrale și locale pentru evaluarea funcționării pieței de gaze - Coordonarea activității de informare a consumatorilor cu privire la dereglementarea pieței, mediatizarea conceptului de piață liberalizată de energie - Promovarea utilizării call-center-ului dedicat pieței libere și aspectelor legate de schimbarea furnizorului	31.03.2015 Permanent Permanent
	Furnizorii	- Desfășurarea acțiunilor de promovare și informare în rândul clienților; - Publicarea ofertei de prețuri pe categorii de clienți și transmiterea acestor date la ANRE pentru comparativ de preț - Primirea listelor actualizate ale clienților vulnerabili din partea autorităților locale - Campanii de sondaj anuale asupra gradului de conștientizare a consumatorilor - Promovarea utilizării call-center-ului dedicat pieței libere și aspectelor legate de schimbarea furnizorului - Campanii mass-media de informare a publicului cu privire la noile condiții de piață (pe suport de hârtie, audio-video) - Informarea consumatorilor cu privire la eliminarea treptată a prețurilor reglementate	Permanent

2016-2018	ANRE	- o Evaluarea impactului eliminării treptate a prețurilor reglementate pe categorii de consumatori; - o Coordonarea activității de informare a clienților cu privire la eliminarea treptată a prețurilor reglementate, mediatizarea conceptului de piață liberalizată de energie; - o Actualizarea și aplicarea regulilor de prevenire a abuzurilor de pe piața energiei de gaze naturale, în conformitate cu cerințele existente la nivelul UE - o Campanii anuale pentru evaluarea gradului de informare a clienților casnici - o Promovarea utilizării call-center-ului dedicat pieței libere și aspectelor legate de schimbarea furnizorului; - o Campanii mass-media de informare a publicului cu privire la noile evoluții ale pieței de gaze (presă scrisă, audio-video)	Anual Permanent 31.12.2016 Aprilie – Septembrie Permanent Aprilie – Septembrie
2016-2018	Furnizori	- o Desfășurare campanii de promovare și informare pentru consumatori - o Afișarea și actualizarea ofertei de prețuri pentru diferite categorii de clienți casnici - o Transmisivitatea datelor la ANRE pentru comparatorul de preț	Permanent
2018	ANRE	o Eliminarea prețurilor reglementate pentru clienții casnici	31.12.2018

° Deși autoritățile române, sprijinite de Comisia Europeană, au ca obiectiv finalizarea cât mai rapidă a negocierilor cu Federația Rusă și Bulgaria, termenul nu poate fi estimat la acest moment, acesta depinzând de poziția autorităților ruse și a Gazprom, respectiv a Bulgargaz.

° în cazul în care se ajunge la un acord cu PETROM

